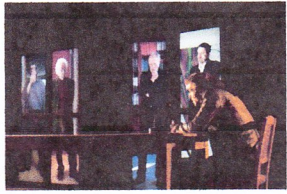

Noorderzon in gesprek met Berlin

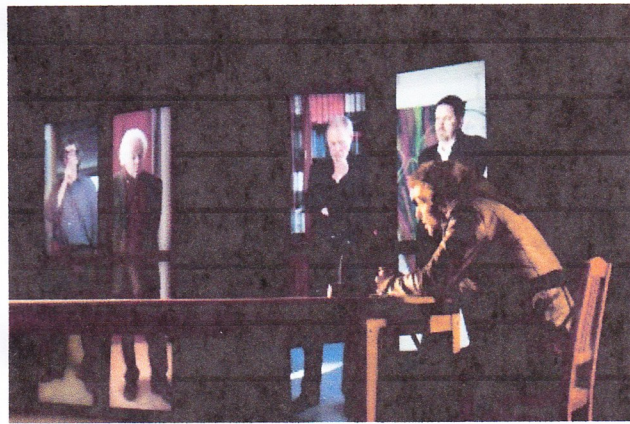
Op zoek naar het grotere verhaal - Noorderzon in gesprek met Berlin

Land's End, de nieuwste voorstelling van het Belgische theatergezelschap Berlin en een coproductie van onder meer Noorderzon/Grand Theatre Groningen, is in Parijs zowel door pers als publiek bijzonder enthousiast ontvangen, met lovende

recensies tot gevolg. En omdat de voorstelling op Noorderzon – op een heel bijzondere locatie - zijn Nederlandse première gaat beleven, schept dit natuurlijk hoge verwachtingen. Noorderzon sprak met Bart Baele over Berlins manier van werken en natuurlijk over *Land's End*, waar wij ontzettend nieuwsgierig naar zijn!

What's in a name?

'Berlin' wordt op zijn Duits uitgesproken. Bart grinnikt: "Een gezelschap uit Antwerpen met de naam Berlin, dat ook nog eens voorstellingen maakt over steden en streken uit de hele wereld, dat is inderdaad verwarrend." Berlin heeft de laatste jaren over de hele wereld gereisd met een cyclus van intrigerende stadsporettren onder de naam *Holoceen* (de benaming van het huidige geologische tijdperk), een cyclus waarmee het gezelschap nog steeds wereldwijd toert. Met de nieuwe serie *Horror Vacui* – 'Vrees voor het lege' – waarvan *Land's End* de tweede voorstelling is, zetten ze deze trend voort vanuit een ietwat "gekanteld uitgangspunt", zoals Bart het noemt.

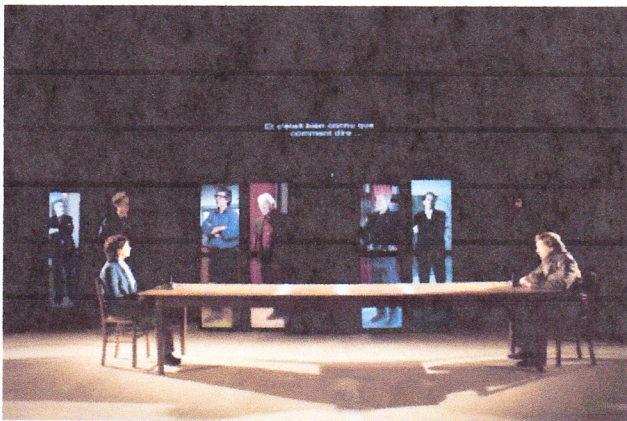

(c) BERLIN

Landsgrens door de woonkamer

"De moordzaak waar het in *Land's End* om draait, was niet de directe aanleiding voor de voorstellingen", legt Bart uit. "We hadden gehoord over een boerderij op de grens van België en Frankrijk. Die boerderij staat letterlijk, héél letterlijk, midden op de landsgrens: die loopt dwars door de woonkamer! Over deze boerderij bestond het verhaal dat de rechtbank het pand ooit voor een paar dagen had opgeëist voor een confrontatie tussen een Belgische vrouw en een Franse man."

"Dat verhaal kenden wij dus al. Vervolgens werden we benaderd door het NEXT-festival, een grensoverschrijdend festival in Kortrijk, Vlaanderen, dat zich ook uitspreid over Noord-Frankrijk, met de vraag of wij iets konden maken over die regio, analoog aan onze stadsporettren uit de *Holoceen*-cyclus. Zo kwamen we op het idee om het verhaal van de boerderij te verwerken in een voorstelling. We zijn gaan uitzoeken of het verhaal over de boerderij waar gebeurd was, en dan kom je uiteraard ook uit bij die moordzaak: 'de pannenkoekenmoord'. Dit is een zaak waarbij een Belgische vrouw een Fransman opdracht geeft haar man te vermoorden. Beiden worden na maanden opgepakt en zitten in voorarrest – één in een Franse, en één in een Belgische gevangenis. De Belgische onderzoeksrechter dringt aan op een confrontatie. En dan begint het:"

(c) BERLIN

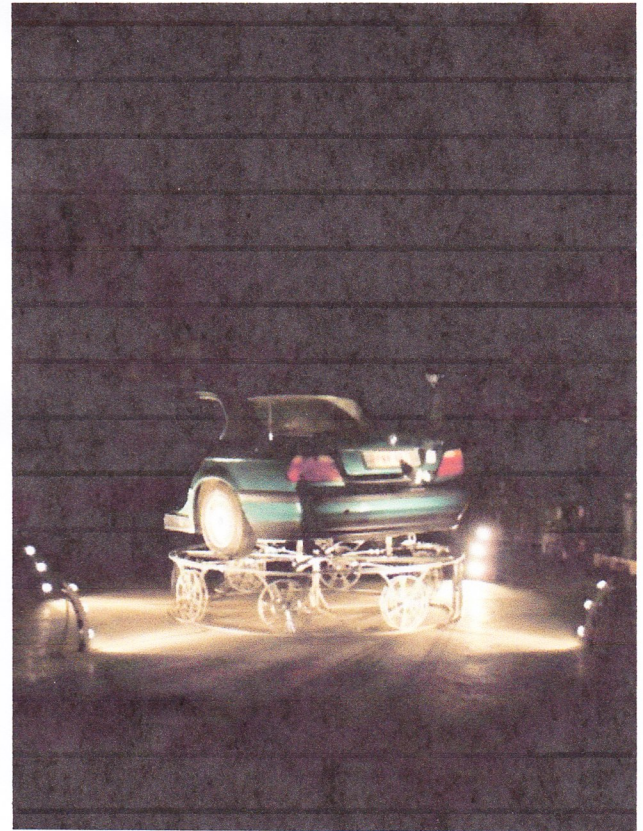
Kafkaiaans circus

"Frankrijk levert geen onderdanen uit, dus er moet een alternatieve oplossing komen voor deze confrontatie. Tegenwoordig zouden ze dat oplossen middels een videoconferentie, maar dat bestond toen nog niet. Door de imaginaire lijn van de landsgrens, kan er geen 'gewone' zitting plaatsvinden. Men eist de boerderij op en er wordt daar een tafel neergezet. Moet je voorstellen: twee poten aan de Belgische kant, twee poten aan de Franse kant. De vrouw mag alleen op Belgisch grondgebied komen, dus die is uiteindelijk via een raam naar binnen geleid. De man is via de achterdeur binnengekomen en er is een extra toilet aan de Franse kant geplaatst, want het toilet lag op Belgisch grondgebied. Afijn, er ontstond een heel Kafkaiaans circus om weer een andere bureaucratie te vermijden. Dat was voor ons wat het verhaal interessant maakte."

De eerste fase van de research duurde lang. Wij hebben alle betrokkenen opgezocht en geïnterviewd: zoals de mensen van de boerderij, de vorige en huidige eigenaars, alle advocaten en openbare aanklagers die met de moordzaak te maken hebben gehad, enzovoort. Het is nooit onze bedoeling geweest om in de privésfeer van de families rondom die moordzaak te komen, dat is voor ons ook in het geheel niet interessant."

Tegelijkertijd behandelt de voorstelling ook vragen als: wat gebeurt er tijdens zo'n confrontatie? Hoe is het leven op de grens voor de huidige bewoners van de boerderij?

"Al dat soort aspecten worden aangeraakt: het absurde van zo'n situatie, de herkenbaarheid van de bureaucratische rompslomp en communicatieproblemen in het algemeen. Kortom, het grote verhaal achter een – in zekere zin – kleine gebeurtenis."

De imaginaire lijn

Een groot verhaal achter een kleine gebeurtenis is dan ook precies waar deze tweede cyclus *Horror Vacui* over gaat en waarin deze verschilt van de eerste *Holoceen*-cyclus.

"In *Holoceen* trekken wij als Berlin een stad binnen en proberen wij deze te portretteren in zijn breedste vorm. Zeker in het begin kan het onderzoek niet breed genoeg zijn; alles is interessant. De *Horror Vacui*-reeks start vanuit een heel ander uitgangspunt: bij een heel klein verhaal, een heel specifiek ding, en vanuit dat vertrekpunt gaan we uitbreiden. Als we beginnen met een verhaal zit er altijd in ons achterhoofd dat het [verhaal] iets meer moet vertellen, iets universeels. Meer dan een moord en een grens tussen België en Frankrijk. Het gaat om de herkenbaarheid van een confrontatie, wat voor soort confrontatie dan ook. De herkenbaarheid van het proberen op te lossen van een probleem en ondertussen juist door die oplossing een veel groter probleem creëren. En uiteraard ook de moeilijkheden die voortkomen uit een imaginaire lijn."

Land's End is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel bestaat uit zeven installaties, het tweede deel is de boerderij en uiteindelijk de confrontatie. Het is de bedoeling dat het publiek na de voorstelling opnieuw langs de installaties loopt. Met terugwerkende kracht wordt er zo veel duidelijk. "Jaja", lacht Bart opnieuw, "dan kijk je zeker met andere ogen."

Door: Mirre Dieleman